

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā

2017.gada 18.janvārī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente I.Amona,
tiesneses K.Kalvāne un V.Zommere

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /U.R./ pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei /U.R./ uzvārdu Iedzīvotāju reģistrā norādīt kā /uzvārds/, izdot viņam jaunu pasi un atlīdzināt 7114,36 *euro* morālo kaitējumu, sakarā ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 23.decembra spriedumu daļā.

Aprakstošā daļa

1. Pieteicējs /U.R./2014.gada 24.aprīlī lūdza Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldi (turpmāk – Pārvalde) izsniegt viņam pasi ar uzvārda ierakstu /uzvārds/ atbilstoši uzvārda ierakstam pieteicēja 1981.gada 11.augusta dzimšanas akta ierakstā.
Ar Pārvaldes Personu apliecināšanu dokumentu departamenta 2014.gada 22.maija vēstuli Nr.24/4-2/175 tas atteikts. Pieteicējs šo atteikumu apstrīdēja, lūdzot atlīdzināt arī morālo kaitējumu. Ar Pārvaldes 2014.gada 6.augusta vēstuli Nr.24/1-44/462 (turpmāk – Lēmums) pieteicējam pasi ar uzvārda ierakstu /uzvārds/ atteikts izsniegt. Lēmumā norādīts turpmāk minētais.
 1. Iedzīvotāju reģistrā ziņas par pieteicēju ar uzvārdu /uzvārds/ tika iekļautas 1992.gada 4.decembrī saskaņā ar ierakstu pieteicēja dzimšanas apliecībā. Latvijas pilsoņa pase pieteicējam pirmo reizi izdota 1998.gada 22.jūlijā. Pirms pases izdošanas tika aktualizētas ziņas Iedzīvotāju reģistrā par pieteicēja uzvārda rakstību kā /uzvārds 2/. Kopš šā laika pieteicējam ir izsniegtas trīs pases ar uzvārda ierakstu /uzvārds 2/. Ņemot vērā Ministru kabineta 2004.gada 2.marta noteikumu Nr.114 „Noteikumi par personvārdu rakstību un lietošanu latviešu valodā, kā arī to identifikāciju” (turpmāk - Noteikumi Nr.114) 11.2. un 141.punktā noteikto, nav pamata mainīt pieteicēja uzvārda rakstību Iedzīvotāju reģistrā un izsniegt viņam jaunu pasi.
 2. Lai Pārvalde varētu aktualizēt ziņas par pieteicēja uzvārda rakstību, kas neatbilst latviešu valodas literārajām normām, nepieciešams saņemt Latviešu valodas aģentūras izdotu dokumentu, kurā būtu norādīts, ka pieteicēja uzvārds latviešu valodā var tikt lietots un personu apliecināšanā dokumentā ierakstīts kā /uzvārds/.
 3. Tā kā nav konstatējams prettiesisks administratīvais akts vai faktiskā rīcība, pieteicējam nav subjektīvo tiesību prasīt morālā kaitējuma atlīdzinājumu.
2. Pieteicējs iesniedza tiesā pieteikumu par administratīvā akta izdošanu par viņa uzvārda ieraksta /uzvārds/ atjaunošanu Iedzīvotāju reģistrā, jaunas pases izdošanu un 7114,36 *euro* morālā kaitējuma atlīdzināšanu. Pieteikumā norādīts turpmāk minētais.
3. Uzvārds /uzvārds/ ir pieteicēja dzimtas uzvārds, tas norādīts arī pieteicēja vecāku un citu radnieku pasēs.
 1. Sākotnēji Iedzīvotāju reģistrā bija norādīts pieteicēja uzvārds /uzvārds/, bet 1998.gada 22.jūlijā uzvārda rakstība grozīta uz /uzvārds 2/, pamatojoties uz tajā laikā spēkā esošo Ministru kabineta 1996.gada 14.maija noteikumu Nr.174 „Noteikumi par vārda un uzvārda rakstību un identifikāciju dokumentos” 4.punktu. Satversmes tiesa 2001.gada 21.decembra spriedumā lietā Nr.2001-04-0103 atzina Ministru kabineta 2000.gada 22.augusta noteikumus Nr.295 „Noteikumi par vārda un uzvārda rakstību un identifikāciju” daļā par atveidoto un pasēs ierakstīto personvārdu pielīdzināšanu, ja persona to nevēlas, par neatbilstošiem Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 96. un 116.pantam. Šo noteikumu 6.punkts saturiski atbilda noteikumu Nr.174 4.punktam. Tātad lietas apstākļi ir mainījušies par labu pieteicējam, proti, ar minēto Satversmes tiesas spriedumu ir atzīts, ka pieteicēja uzvārda pielīdzināšana bija prettiesiska.
 2. Vārdam un uzvārdam ir svarīga sociālā funkcija, tie dod iespēju cilvēku identificēt. Tādēļ sabiedrībai ir svarīgi, lai iegūtais vārds netiktu patvaļīgi grozīts. Atteikumam Iedzīvotāju reģistrā atjaunot uzvārda ierakstu

/uzvārds/ nav legītīma mērķa, proti, nepastāv neviens no Satversmes 116.pantā minētajiem gadījumiem, kad tiesības uz privāto dzīvi var ierobežot.

Uzvārda /uzvārds/ lietošana neskar citu cilvēku tiesības lietot latviešu valodu. /uzvārds/ ir latviešu, pieteicēja dzimtas uzvārds. Tas nav personvārds, kas atveidojams no svešvalodas. Aizliegums lietot uzvārdu /uzvārds/ nav samērīgs.

3. Pārvaldes atteikums pārkāpj vienlīdzības principu. Pieteicēja vecākiem un citiem radniekiem ir izsniegtas pasēs ar uzvārdu /uzvārds/. Pieteicējs un citi viņa radnieki atrodas vienādos apstākļos, tomēr pret viņiem pieļautā attieksme ir atšķirīga.
 4. Ilgstoša uzvārda sagrozīšana pieteicējam rada šoku, neizpratni, pārdzīvojumus, kā arī neticību valsts un pašvaldību iestādēm un sarežģījumus ikdienas dzīvē. Cieš visa pieteicēja ģimene. Arī pieteicēja dēlam dzimšanas apliecībā norādīts uzvārds /uzvārds 2/. Šī situācija pieteicējam liedza noslēgt laulību, jo pieteicējs vēlas, lai viņa sievai būtu korekts uzvārds.
4. Pārvalde paskaidrojumā pieteikumu neatzīst un norāda turpmāk minēto.
1. Saskaņā ar ierakstu pieteicējam 1981.gadā izdotajā dzimšanas apliecībā viņa uzvārds /uzvārds/ 1992.gadā tika iekļauts Iedzīvotāju reģistrā. Atbilstoši spēkā esošajām tiesību normām 1998.gadā, izdodot pieteicējam pasi, viņa uzvārda rakstība tika aktualizēta un ierakstīta pasē saskaņā ar latviešu valodas pareizrakstības likumiem, proti, /uzvārds 2/. Tā kā šī faktiskā rīcība veikta vairāk kā pirms 16 gadiem, pieteicējam vairs nav subjektīvo tiesību to pārsūdzēt.
 2. Satversmes tiesas 2001.gada 21.decembra spriedums lietā Nr.2001-04-0103, uz ko atsaucas pieteicējs, pieņemts gandrīz pirms 14 gadiem. Tas daudzkārt pārsniedz Administratīvā procesa likuma 87.panta trešās daļas 2.punktā noteikto sešu mēnešu termiņu, tādējādi pieteicējam nav subjektīvo tiesību lūgt ierosināt administratīvo lietu sakarā ar tiesko apstākļu maiņu.
 3. Tā kā pieteicēja uzvārds Iedzīvotāju reģistrā un viņam izsniegtajos personu apliecinošajos dokumentos ir ierakstīts atbilstoši spēkā esošajam tiesiskajam regulējumam, tad pieteicējam nav subjektīvo tiesību lūgt, lai Pārvalde veic viņa uzvārda atveidi neatbilstoši spēkā esošajām latviešu literārās valodas normām un pretrunā spēkā esošajam tiesiskajam regulējumam.
 4. Tā kā Pārvalde nav veikusi prettiesisku faktisko rīcību pret pieteicēju 1998.gadā un šīs rīcības pārsūdzēšanas termiņš ir izbeidzies, ir beigušies arī Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma (turpmāk – Zaudējumu atlīdzināšanas likums) 17.panta pirmajā daļā noteiktie termiņi, pieteicējam nav subjektīvo tiesību prasīt atlīdzinājumu. Ievērojot minēto, saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 282.panta 1.punktu tiesvedība ir izbeidzama.
 5. Pārvaldei nebija jāvērtē, vai ir pamats administratīvā procesa uzsākšanai no jauna. 2014.gada 24.aprīļa un 2.jūlija iesniegumā pieteicējs nelūdza uzsākt administratīvo procesu no jauna Administratīvā procesa likuma 87.panta izpratnē. Turklāt pieteicējam nav subjektīvo tiesību lūgt uzsākt administratīvo procesu no jauna.
Pārvaldes Personu apliecinošu dokumentu departamenta 2014.gada 22.maija vēstulē Nr.24/4-2/175 un Pārvaldes 2014.gada 6.augusta vēstulē Nr.24/1-44/462 pieteicējam tika sniegta informācija, ka Pārvaldei nav tiesiska pamata skatīt pieteicēja izteikto lūgumu, nevis uzsāks no jauna administratīvais process. Šajās vēstulēs pieteicējam tika sniegta informācija par kompetento iestādi, proti, Latviešu valodas aģentūru, kas saskaņā ar Noteikumu Nr.114 150.punktu un Ministru kabineta 2012.gada 18.decembra noteikumu Nr.938 „Latviešu valodas aģentūras nolikums” 4. un 5.punktu ir tiesīga vērtēt citādu personvārda rakstību, ja tas aizskar būtiskas personas intereses. Pieteicējs tur nav vērsies, līdz ar to attiecībā uz prasījumu par to, vai pieteicēja uzvārds ir rakstāms /uzvārds/, ņemot vērā pieteicēja būtiskas intereses, pieteicējs nav ievērojis likumā noteikto lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtību.
 6. Pieteicējs neatrodas vienlīdzīgos apstākļos ar citiem savas ģimenes locekļiem, jo viņi nav ieguvuši vai mainījuši personu apliecinošos dokumentus laikā, kad spēkā bija regulējums, ka no jauna izdodamajos dokumentos vārda vai uzvārda rakstība pielīdzināma noteiktām rakstības normām. Pieteicējs vairāk kā 16 gadus nav jutis neērtības, jo nav apstrīdējis Pārvaldes rīcību vai, mainoties tiesiskajiem apstākļiem, tiesību normās noteiktajā kārtībā nav vērsies ar lūgumu izskatīt jautājumu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem. Mainot personu apliecinošus dokumentus, pieteicējs piekrita tajos esošajām ziņām.
5. Ar Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 23.decembra spriedumu Pārvaldei uzlikts pienākums mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas pieteicēja uzvārdu Iedzīvotāju reģistrā norādīt /uzvārds/ un izdot pieteicējam jaunu pasi, kā arī Pārvaldei uzlikts pienākums atlīdzināt pieteicējam 1500 euro morālo kaitējumu. Spriedumā citstarp norādīts turpmāk minētais.
1. Tiesa secināja, ka personai jebkurā gadījumā, kad ir aizskartas tās tiesības vai tiesiskās intereses, ir tiesības prasīt labvēlīga administratīvā akta izdošanu, izņemot gadījumus, kad prasītā administratīvā akta izdošana nav paredzēta likumā. Tiesa atzina, ka konkrētajā gadījumā jautājums par pareiza personas uzvārda reģistrēšanu Iedzīvotāju reģistrā un atbilstošas pasēs izsniegšanu, kā arī ar to saistītā kaitējuma atlīdzināšanu ir skatāms administratīvā procesa kārtībā. Turklāt prasījumam par administratīvā akta izdošanu nav konstatējams noilgums, kamēr pastāv personas tiesiski aizsargājamā interese.

Izskatāmajā gadījumā ir skartas personas Satversmē garantētās tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību, jo personas vārds un uzvārds ir personas privātās dzīves sastāvdaļa. Personvārds ir personas identitātes sastāvdaļa, tādēļ nevar uzskatīt, ka valsts rīcība ir neierobežota un neapstrīdama. Pārvaldes kompetencē ir lēmuma pieņemšana par pieteicēja uzvārda reģistrēšanu Iedzīvotāju reģistrā un pases izsniegšana, tādēļ pieteicējam ir tiesības prasīt labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

2. Tiesa konstatēja, ka 1981.gada 11.augustā pieteicējam izsniegta dzimšanas apliecība, norādot viņa uzvārdu latviešu valodā /uzvārds/, un 1992.gada 4.decembrī ziņas par pieteicēju iekļautas Iedzīvotāju reģistrā, ierakstot viņa uzvārdu /uzvārds/.

Savukārt 1998.gada 22.jūlijā pieteicēja uzvārda /uzvārds/ rakstība Iedzīvotāju reģistrā tika aktualizēta, to korigējot uz /uzvārds 2/ un pieteicējam izdota pase ar uzvārda ierakstu /uzvārds 2/, kā arī 2002.gada 22.augustā un 2005.gada 7.aprīlī pieteicējam izdota pase ar uzvārda ierakstu /uzvārds 2/.

Nepiekrītot sava uzvārda atveidošanai, pieteicējs 2011.gada 16.maijā vērsās ar iesniegumu Pārvaldē, norādot, ka ir saņēmis vairākkārtējus atteikumus lūgumam izsniegt pasi ar uzvārdu, kāds ir norādīts pieteicēja dzimšanas apliecībā. Pārvalde minēto iesniegumu nosūtīja pēc piekrišanas valsts aģentūrai „Latviešu valodas aģentūra”, kas 2011.gada 3.jūnijā pieteicējam sniedza atbildi, ka uzvārda rakstījums /uzvārds/ uzskatāms par latviešu valodas normatīvajām prasībām neatbilstošu.

2014.gada 24.aprīlī pieteicējs vērsās Pārvaldē ar lūgumu izsniegt pasi ar uzvārda rakstību /uzvārds/, kā tas ir ierakstīts pieteicēja dzimšanas apliecībā un pieteicēja vecākiem. Ar Pārvaldes lēmumu atteikts mainīt pieteicēja Iedzīvotāju reģistrā reģistrētā uzvārda /uzvārds 2/ rakstību un izsniegt pasi, atveidojot uzvārdu /uzvārds/.

3. Lietā strīds ir par pieteicēja tiesībām reģistrēt Iedzīvotāju reģistrā un ierakstīt pasē uzvārdu /uzvārds/, kā tas ir norādīts pieteicēja dzimšanas apliecībā un kāds tas ir pārējiem ģimenes locekļiem. Lai izvērtētu, vai personas tiesību ierobežojums ir attaisnots, jāapsver, vai ierobežojums ir paredzēts likumā, tas ir vērst uz leģitīma mērķa sasniegšanu un ir nepieciešams demokrātiskā sabiedrībā.
4. Atteikums Iedzīvotāju reģistrā reģistrēt pieteicēja uzvārdu /uzvārds/, izsniedzot pieteicējam pasi ar uzvārdu /uzvārds/, pamatots ar Noteikumu Nr.114 11.2.apakšpunktu, ka personvārdus raksta saskaņā ar latviešu valodas pareizrakstības noteikumiem, personvārdu atveidē nelieto līdzskaņa /līdzskanis/ dubultojumu. No šo noteikumu 1. un 2.punktā noteiktā tiesa secināja, ka Noteikumu Nr.114 mērķis un darbības joma pilnībā saskan ar Valsts valodas likuma 19.panta trešajā daļā noteikto deleģējumu Ministru kabinetam un attiecas uz visu personvārdu rakstību un lietošanu. Arī no noteikumos tālāk ietvertajām normām redzams, ka tajos minētie pareizrakstības noteikumi attiecas ne tikai uz citvalodu cilmes, bet arī latviskas cilmes personvārdiem. Līdz ar to tiesa atzina, ka ierobežojums ir paredzēts likumā.
5. Ierobežojuma mērķis ir latviešu valodas kā valsts valodas saglabāšana, kā arī tās izmantošana, citarp arī publiskajos dokumentos, atbilstoši latviešu literārās valodas noteikumiem. Līdz ar to tiesa secināja, ka ierobežojumam ir leģitīms mērķis.
6. Izvērtējot jautājumu, vai ierobežojums ir nepieciešams demokrātiskā sabiedrībā, jāņem vērā juridiskajā literatūrā, kā arī Satversmes tiesas un Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta nolēmumos ietvertās atziņas.
7. Pieteicējs norāda, ka viņa dzimtais uzvārds ir /uzvārds/, tas ir bijis pieteicēja uzvārds kopš dzimšanas, pieteicējs ar to ir dzīvojis līdz sava pirmā personu apliecinoša dokumenta – pases saņemšanai, turklāt tāds pats uzvārds ir arī pieteicēja vecākiem un brālim, kā arī citiem radniekiem.

No lietas materiāliem tiesa konstatēja, ka valsts ir akceptējusi līdzskaņa /līdzskanis/ dubultojuma lietošanu pieteicēja mātes /I.R./ pasē, kas izdota 1996. un 2006.gadā, pieteicēja tēva /V.R./ pasē, kas izdota 2011.gadā un pieteicēja brāļa /R.R./ pasē, kas izdota 2002.; 2005. un 2010.gadā, kā arī pieteicēja radniekiem – /Dz.R./, kurai pase izsniegta 2005.gadā un /D.R./, kurai pase izsniegta 2013.gadā.

Savukārt no Iedzīvotāju reģistra datu bāzes (ziņas pārbaudītas 2015.gada 11. un 16.decembrī) tiesa konstatēja, ka ir reģistrētas 23 personas ar uzvārdu /uzvārds/, kurām šobrīd derīgie personu apliecinošie dokumenti izsniegti laika periodā no 2005.gada līdz 2015.gadam. Tātad Latvijas valsts konkrēto personvārdu ir jau iepriekš akceptējusi, un tas tiek lietots, tātad personvārdu nevar uzskatīt par „jaunu”.

Tiesa secināja, ka šo apstākli nevar ignorēt. Minētie fakti apliecina, ka uzvārda rakstības forma ne tikai maina uzvārda būtību, bet arī rada situāciju, kurā pieteicējs tiek nošķirts no dzimtas un ģimenes kopīgi lietotā uzvārda saimes. Vienlaicīgi tie apliecina, ka valsts nav uzskatījusi /līdzskaņi/ dubultojumu par iemeslu, lai atteiktu citām personām izsniegt personu apliecinošos dokumentus ar uzvārda formu /uzvārds/. Konkrētais uzvārds šobrīd vairākām personām ir reģistrēts un tiek lietots, līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka šā uzvārda lietošana būtu negatīvi ietekmējusi latviešu valodas sistēmu vai ka tā to negatīvi ietekmēs nākotnē. Turklāt konkrētajā gadījumā tieši personas dzimtais, iepriekš no dzimšanas lietotais uzvārds nodrošina pieteicēja identitāti un saikni ar savu dzimtu.

8. Latvijai ir saistoša Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūra. Eiropas Cilvēktiesību tiesa norādījusi, ka personas vārds skar tās privāto un ģimenes dzīvi kā personiskās identifikācijas un ģimeniskās saiknes apliecināšanas līdzeklis (*sk. sprieduma lietā Burghartz v. Switzerland (pieteikumā Nr.16213/90), 22.02.1994., 24.punktu un sprieduma lietā Stjerna v. Finland (pieteikumā Nr.18131/91), 15.11.1994., 37.punktu*).

Eiropas Cilvēktiesību tiesa lietā Johansson v. Finland (*pieteikums Nr.10163/02*) atzina, ka Somija ir

pārkāpusi Konvencijas 8. un 14.pantu, liedzot bērna vārda Axl Mick reģistrāciju. Somijas valsts institūcijas neregistrēja bērnu, jo vārda Axl pareizrakstība neatbilda Somijas personvārdu došanas praksei. Tiesa atzina par būtisku apstākli, ka personvārds Axl nav uzskatāms par „jaunu” vārdu, jo līdz pieteicēju dēla piedzimšanai šāds vārds jau trīs reizes bija reģistrēts Somijas Iedzīvotāju reģistrā. Tiesa atzina, ka tādējādi Somija konkrēto vārdu ir akceptējusi un ka personvārda Axl reģistrēšana neietekmē Somijas kultūras un valodas identitātes saglabāšanu. Respektējot dalībvalsts plašās robežas kultūras un valodas identitātes saglabāšanā, Eiropas Cilvēktiesību tiesa tomēr atzina, ka tai nav pamata akceptēt bērna vārda neregistrēšanu, ja tāds pats vārds jau iepriekš reģistrēts citām personām. Līdz ar to tiesa minētajā lietā atzina, ka šajā gadījumā nebija sasniegts taisnīgs līdzsvars starp personas un sabiedrības interesēm un Somija ir pārkāpusi pieteicēju tiesības uz privātās dzīves aizsardzību.

9. Tiesa secināja, ka Pārvaldei, lemjot par kārtējās pases izdošanu pieteicējam, bija jāņem vērā pieteicēja viedoklis par viņa uzvārda atveidošanu, kas pamatots ar šī uzvārda sākotnējo reģistrāciju civilstāvokļa aktu reģistrā (dzimšanas apliecībā) un Iedzīvotāju reģistrā, tostarp ņemot vērā, ka vēlāka šī uzvārda atveidošana notikusi pēc iestādes iniciatīvas un bez pieteicēja piekrišanas.

10. Pārvaldes pārstāvis tiesas sēdē norādīja, ka pieteicējs dokumentā par pases izsniegšanu ir parakstījis, ka piekrīt dokumentā ierakstītajām ziņām. Tādējādi uzskatāms, ka pieteicējs ir izteicis piekrišanu sava uzvārda atveidošanai atbilstoši latviešu valodas normām.

Tiesa noraidīja minēto argumentu kā nepamatotu, jo, ņemot vērā spēkā esošo tiesisko regulējumu, pieteicējs nevarēja nepiekrīt norādītajām ziņām, kā arī nedrīkstēja dzīvot bez pases. Proti, pieteicējam nebija iespēju iebilst pret pasē norādīto viņa uzvārda atveidojumu, jo iestāde to atveidoja atbilstoši spēkā esošajām tiesību normām, kā arī viņš nedrīkstēja atteikties izņemt pasi, jo dzīvošana bez pases ir administratīvi sodāma. Tādējādi tiesa secināja, ka pieteicējs bija spiests piekrist iestādes norādītajam viņa uzvārda atveidojumam, jo pase bija jāsaņem.

11. Tiesa atzina, ka pieteicējam noteiktais aizliegums Iedzīvotāju reģistrā atjaunot iepriekš reģistrēto uzvārdu /uzvārds/, saglabājot tā oriģinālo rakstību ar diviem /līdzskanis/, nav sociāli nepieciešams un samērīgs. Līdz ar to ierobežojums nav uzskatāms par nepieciešamu demokrātiskā sabiedrībā.

12. Noteikumu Nr.114 11.2.apakšpunkts paredz obligātā administratīvā akta izdošanu, kas nozīmē, ka gadījumā, ja piemērojamā tiesību normā noteikts, ka izdodams konkrēta satura administratīvais akts, iestāde izdod šādu administratīvo aktu. Tiesas ieskatā, izskatāmajā lietā aplūkotais gadījums ir netipisks gadījums. Neapstrīdot noteikumu par burta /līdzskanis/ dubultojuma aizliegumu personvārdos kā tādu, tiesas ieskatā, attiecībā uz uzvārda /uzvārds/ rakstību šis noteikums nav piemērojams, jo nav samērīgs.

13. Saskaņā ar Iedzīvotāju reģistra likuma 1., 2. un 2.¹pantu Pārvalde ir atbildīga par ziņu iekļaušanu un aktualizēšanu Iedzīvotāju reģistrā un tā uzturēšanu. Savukārt saskaņā ar Pārvaldes nolikuma 2.punktu Pārvaldes funkcija citastarp ir arī personu apliecinošu dokumentu izsniegšana. Tādējādi Pārvaldei ir uzliekams pienākums reģistrēt pieteicēja uzvārdu Iedzīvotāju reģistrā atbilstoši pieteicēja dzimšanas apliecībā reģistrētajam uzvārdam, saglabājot tā oriģinālo rakstību ar diviem /līdzskanis/ – /uzvārds/.

14. Pārbaudot tiesai pieejamos resursus par iestāžu iespējamo kompetenci, lietā atzinumu sniegt tika uzaicināta Latviešu valodas aģentūra un Valsts valodas centrs (par personvārda /uzvārds/ pareizrakstību latviešu valodā, lietojumu u.tml.).

No saņemtajiem atzinumiem (*lietas 66.-70.lapa*) tiesa secināja, ka Latvijā iestāžu līmenī personai nav nodrošināta iespēja saņemt tai nepieciešamu atzinumu valodniecības jautājumā (izņemot lingvistiskā aspektā, kas konkrētajā gadījumā ir vien norāde uz Noteikumu Nr.114 11.2.punktu). Tomēr šīs lietas izspiešanā nav nozīmes konkrētā personvārda cilmei, savukārt tā izplatības apjoms un lietojums ir izsecināms no Iedzīvotāju reģistra ziņām, no kā tiesa secināja, ka uzvārds /uzvārds/, ņemot vērā tā pietiekami plašo un seno izplatību valstī, ir atzīstams par uzvārdu, kuram atveide latviešu valodā, līdz ar to Noteikumu Nr.114 11.2.punkta piemērošana, nav nepieciešama.

Ņemot vērā minēto, tiesas ieskatā, izskatāmajā lietā periods, kurā pieteicēja pareizais uzvārds netika reģistrēts Iedzīvotāju reģistrā, izdodot arī pasi ar pareizo uzvārdu, galvenokārt ir saistāms ar iestāžu bezdarbību. Līdz ar to, lemjot par morālā kaitējuma atlīdzinājumu izskatāmajā lietā, kā atskaites punkts aplūkojama arī lieta Nr.A42174804.

15. Tiesas ieskatā no pieteicēja norādītajiem apstākļiem par morālā kaitējuma nodarīšanu izskatāmajā lietā ir secināms pieteicēja aizskarto tiesību nozīmīgums, līdz ar ko kaitējums ir atlīdzināms naudā. Tiesa ņēma vērā turpmāk minēto: 1) aizskarto tiesību nozīmīgumu (iestāde ir pārkāpusi pieteicēja pamattiesības – Konvencijas 8.pantu un Satversmes 91. un 96.pantu); 2) aizskārums smagumu (aizskārums atzīstams par smagu, jo pastarpināti skartas arī pieteicēja dēla bērna tiesības un tiesiskās intereses, tomēr tas konkrētajā gadījumā nav radījis nozīmīgas paliekošas sekas); 3) kaitējuma nodarīšanas apstākļus (iestāde formāli piemēroja tiesību normu, nepārliecinoties par tās piemērojamību konkrētajā gadījumā, neņemot vērā Satversmes tiesas 2001.gada 21.decembra spriedumā Nr.2001-04-0103 nospriesto, nevērtējot samērīguma un vienlīdzības principa pārkāpumu).

Salīdzinot tiesu praksi administratīvajās lietās, kurās tiesa atzina personu tiesības uz morālā kaitējuma atlīdzinājumu, tiesa secināja, ka kaitējuma rakstura un kaitējuma nodarīšanas apstākļu kontekstā vissalīdzināmākajos apstākļos izskatāmā lieta ir ar lietu Nr.A420613110 un lietu Nr.A42174804, kas ir salīdzināms ar šajā lietā konstatēto pieteicēja pamattiesību aizskārums nozīmīgumu un smagumu.

Neapšaubot pieteicēja pamattiesību aizskāruma nozīmīgumu un smagumu, tomēr ņemot vērā tiesu praksi līdzīgās lietās, tiesa atzina, ka prasījums par morālā kaitējuma atlīdzināšanu ir apmierināms daļēji. Tiesas ieskatā atlīdzinājums 1500 euro apmērā atturēs valsti no līdzīgu cilvēka pamattiesību skarošu aizskārumu izdarīšanas nākotnē.

6. Par Administratīvās rajona tiesas spriedumu daļā, kurā pieteikums apmierināts, Pārvalde iesniedza apelācijas sūdzību. Pārvalde norāda turpmāk minēto.

1. *Saskaņā ar Iedzīvotāju reģistra likuma 4.pantu ziņas Iedzīvotāju reģistrā iekļauj un aktualizē. Ziņu iekļaušana ir pirmreizēja ziņu ierakstīšana Iedzīvotāju reģistrā, savukārt ziņu aktualizēšana ir Iedzīvotāju reģistrā esošo ziņu papildināšana vai grozīšana. Ja ziņas par personu jau ir iekļautas Iedzīvotāju reģistrā, tās var tikai aktualizēt. Ziņu aktualizēšana notiek, papildinot vai labojot Iedzīvotāju reģistrā esošās ziņas. Saskaņā ar Iedzīvotāju reģistra likuma 4.panta otro daļu ziņu aktualizēšana notiek uz attiecīgos grozījumus apliecinoša dokumenta pamata.*

Izdodot jaunu personu apliecinošu dokumentu personai, kuras personvārds jau ir ierakstīts Latvijas izdotā personu apliecinošā dokumentā, Iedzīvotāju reģistrā vai civilstāvokļa aktu reģistrā, saskaņā ar Noteikumu Nr.114 141.punktu personvārda pielīdzināšana (tā formas variantu novēršana) pieļaujama vienīgi gadījumā, ja persona to vēlas un tas nav pretrunā ar latviešu valodas gramatiku un citām latviešu literārās valodas normām. Pielīdzināšana nav vārda vai uzvārda maiņa.

Tātad, izdodot jaunu personu apliecinošu dokumentu, likumdevējs Pārvaldei ir piešķīris kompetenci lemt par personvārda pielīdzināšanu tikai gadījumā, ja persona to vēlas un tas atbilst latviešu valodas gramatikai un citām latviešu literārās valodas normām.

1. *Savukārt rīcība netipiskos gadījumos, kas nav paredzēti Noteikumu Nr.114 141.punkta tvērumā, ir noteikta šo noteikumu 150.punktā. Saskaņā ar šo punktu, ja personas vārda vai uzvārda rakstība aizskar būtiskas personas intereses, persona var vērsties Valsts valodas centrā ar lūgumu atveidot personvārdu latviešu valodā attiecīgās personas intereses mazāk aizskarošā formā. Valsts valodas centra atzinums par to, kā personas vārds un uzvārds rakstāms valsts valodā, ir saistošs šo noteikumu 142.punktā minētajām iestādēm un amatpersonām.*

2. *Ziņas par pieteicēju Iedzīvotāju reģistrā ir iekļautas jau 1992.gadā. Līdz ar to personvārda pielīdzināšana saskaņā ar pieteicēja 2014.gada 24.aprīļa iesniegumu Pārvaldes kompetences ietvaros tiesiski būtu iespējama tikai, ja rakstība, kuru pieteicējs vēlas, atbilstu latviešu valodas gramatikai un citām latviešu literārās valodas normām. Savukārt kompetence, ievērojot samērīguma principu, izvērtēt netipiskus gadījumus personvārdu rakstībā gadījumā, ja personvārds jau ir atveidots vai ierakstīts latviešu valodā personu apliecinošā dokumentā, Iedzīvotāju reģistrā vai civilstāvokļa aktu reģistrā **Noteikumu Nr.114 150.punktā ir noteikta nevis Pārvaldei, bet gan citai iestādei. Diskutabls ir jautājums, vai tas ir Valsts valodas centrs vai arī Latviešu valodas aģentūra, taču tam nav nozīmes attiecībā uz Pārvaldi, jo Pārvaldes kompetencē šis jautājums acīmredzami neietilpst.***

3. *Pārvaldes kompetencē ir pasu izsniegšana, kā arī Iedzīvotāju reģistrā esošo ziņu aktualizēšana, taču minētajām darbībām ir noteikta kārtība. Līdz ar to tiesa nepamatoti secināja, ka pieteicējam ir tiesības prasīt labvēlīga administratīvā akta izdošanu un Pārvaldes kompetencē ir lēmuma pieņemšana par pieteicēja uzvārda reģistrēšanu Iedzīvotāju reģistrā, un nepamatoti apmierināja pieteikumu.*

4. *Tiesa nepamatoti secināja, ka lietā ir strīds par pieteicēja tiesībām reģistrēt Iedzīvotāju reģistrā uzvārdu /uzvārds/. Ja ziņas par personu jau ir iekļautas Iedzīvotāju reģistrā, tad ziņas var tikai aktualizēt. Ziņas par pieteicēju Iedzīvotāju reģistrā iekļautas jau 1992.gadā, bet 1998.gadā tās tika aktualizētas. Ziņas aktualizēt Iedzīvotāju reģistrā saskaņā ar Iedzīvotāju reģistra likuma 4.panta otro daļu var tikai tad, ja ir šīs ziņas apliecinošs dokuments, bet tāda izskatāmajā lietā nav.*

Pārvalde pieteicēja 2014.gada 24.aprīļa iesniegumu nepārsūtīja kompetentajai iestādei Noteikumu Nr.114 150.punkta izpratnē, jo, lai arī iesnieguma motivācija satur šajā normā prasīto informāciju, pieteicējs lūdza izsniegt pasi, nevis sniegt atbildi par personvārda savādāku atveidi, un šādu lūgumu attiecīgā iestāde nevarētu apmierināt. Tādēļ Pārvalde pieteicējam izskaidroja esošo situāciju un informēja par iespēju administratīvā procesa ietvaros citā iestādē iegūt dokumentu, kas būtu par pamatu aktualizēt ziņas par personas uzvārdu Iedzīvotāju reģistrā un pēc tam arī izsniegt jaunu pasi. Pieteicējs pirms vērsšanās Pārvaldē nevērsās kompetentajā iestādē ar iesniegumu par uzvārda atveidi.

5. *Tiesa nepamatoti secināja, ka gadījumā, kad personas ieskatā ir aizskartas tās tiesības vai tiesiskās intereses, tai ir tiesības prasīt administratīvā akta izdošanu. Personas tiesības prasīt administratīvā akta izdošanu pašas par sevi nevar piešķirt iestādei kompetenci, ja tā nav noteikta ārējā normatīvajā aktā. Attiecīgās tiesības personai ir jārealizē pareizajā iestādē. Tas, ka Iedzīvotāju reģistrā vai Pārvaldes izsniegtā pasē būs ierakstīts personai labvēlīga lēmuma rezultāts, kas pieņemts administratīvā procesa ietvaros kompetentā iestādē, nenozīmē, ka Pārvalde ir kompetenta attiecīgo jautājumu izlemt. Piemēram, Iedzīvotāju reģistrā tiek iekļautas ziņas par laulībām, taču tas nenozīmē, ka Pārvalde drīkst reģistrēt laulības noslēgšanu vai šķirt laulību.*

6. Tiesa nepamatoti secināja, ka atteikums Iedzīvotāju reģistrā reģistrēt pieteicēja uzvārdu /uzvārds/ ir pamatots ar Noteikumu Nr.114 11.2.apakšpunktu. Pieteicējam nav atteikta reģistrācija Iedzīvotāju reģistrā, jo pieteicējs ir reģistrēts Iedzīvotāju reģistrā jau 1992.gadā. Turklāt pieteicējam ir izsniegts nevis atteikums, bet pieteicējs ir informēts par subjektīvo tiesību neesību, kā arī viņam sniegta informācija par kompetento iestādi saskaņā ar Noteikumu Nr.114 150.punktu. 2014.gada 22.maija vēstulē Nr.24/4-2/175 un 2014.gada 6.augusta vēstulē Nr.24/1-44/462 pieteicējam tika sniegta informācija par kompetento iestādi, proti, Latviešu valodas aģentūru, kurā viņam ir tiesības vērsties ar lūgumu par sava uzvārda citādu rakstību. Tādējādi, ņemot vērā personas intereses, Pārvalde ir devusi pieteicējam iespēju ar motivētu iesniegumu vērsties Latviešu valodas aģentūrā, kura administratīvā procesa ietvaros izdotu administratīvo aktu. Pārvaldei nebija pamata šīs ziņas pieprasīt no Latviešu valodas aģentūras, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 59.panta otro daļu, jo aģentūras rīcībā attiecīgās informācijas nebija.
7. *Tiesa nepamatoti secināja, ka Pārvaldei bija jāņem vērā pieteicēja viedoklis par viņa uzvārda atveidošanu un tas, ka iepriekš pieteicēja uzvārda atveidošana notika pēc iestādes iniciatīvas. Tiesību normas šādu kārtību nenosaka. Satversmes tiesas spriedums, uz ko atsaucas tiesa, ir taisīts gandrīz pirms 14 gadiem, kas daudzkārt pārsniedz Administratīvā procesa likuma 87.panta trešās daļas 2.punktā noteikto sešu mēnešu termiņu.*
8. *Tiesa nepamatoti daļēji apmierināja prasījumu par morālā kaitējuma atlīdzinājumu. Nepastāv cēloņsakarība starp Pārvaldes rīcību un pieteicēja norādīto kaitējumu. Pieteicējs nedarīja visu, lai samazinātu kaitējumu. Pārvalde norādīja, kas pieteicējam būtu jādara, lai būtu pamats citādi viņa uzvārda rakstībai. Ja pieteicējam esošā uzvārda rakstība tiešām sagādātu ciešanas, kā pieteicējs to norāda, viņš būtu vērsies visās iespējamajās iestādēs, lai panāktu sev labvēlīgu rezultātu.*

Pieteicējs ar uzvārda rakstību /uzvārds 2/ ir saņēmis visus viņam jebkad izsniegtos personu apliecinošos dokumentus. Ja tas pieteicējam radītu ciešanas, viņš būtu iesniedzis iesniegumu par personvārda citādu rakstību vismaz brīdī, kad stājās spēkā Satversmes tiesas 2001.gada 21.decembra spriedums lietā Nr.2001-04-0103, vai 2005.gada 6.jūnijā, kad viņa mātei tika izsniegta pase ar uzvārdu /uzvārds/, vai arī 2006.gada 9.jūnijā, kad pasi ar šādu uzvārdu saņēma pieteicēja brālis.

2014.gada 22.maija vēstulē Nr.24/4-2/175 un 2014.gada 6.augusta vēstulē Nr.24/1-44/462, ievērojot privātpersonas tiesību ievērošanas principu, pieteicējam tika sniegta nepieciešamā informācija labvēlīga risinājuma panākšanai. Šīs informācijas sniegšana pieteicējam nevarēja nodarīt kaitējumu.

Apšaubāms ir tiesas norādītais, ka pieteicējs tiesas sēdē norādīja, ka citādas uzvārda rakstības dēļ viņš no pārējiem ģimenes locekļiem ilgstoši bijis spiests uzklaut šaubas par piederību ģimenei un dzimtai. Minētais nozīmētu, ka pieteicēja māte, tēvs, brāļi, neskatoties uz asinsradniecību, saka, ka pieteicējs nav piederīgs ģimenei, jo pieteicējam ir atšķirīgs uzvārds. Tas ir absurdi, jo normālos apstākļos mātei vai tēvam bērna piederībai ģimenei nav nepieciešams formāls dokuments. Pieteicējs tiesas sēdē neapgalvoja, ka viņa ģimene izsaka šaubas par viņa piederību ģimenei.

1. *Vērtējot prasījumu par morālā kaitējuma atlīdzinājumu, tiesa pārkāpa pašas norādītos kaitējuma noteikšanas principus, ka salīdzināmās lietās atlīdzinājumam ir jābūt līdzīgam, un, atkāpjoties no tiesu prakses, tiesai sava nostāja ir jāpamato.*
 2. Tiesa nepamatoti secināja, ka Latviešu valodas aģentūra sniedz vien konsultācijas par personvārdu pareizrakstību latviešu valodā un iestāžu līmenī nav nodrošināta personai iespēja saņemt tai nepieciešamo atzinumu valodniecības jautājumā. Latviešu valodas aģentūras 2011.gada 3.jūnija vēstule Nr.4.5-610 apliecina pretējo. Par pretējo liecina arī apstākļi administratīvajās lietās Nr.A420579912 un Nr.A420462912, kurās bija strīds par personvārda rakstību latviešu valodā pretēji Noteikumos Nr.114 noteiktajam.
 3. Izskatot prasījumu par morālā kaitējuma atlīdzinājumu, tiesa nepamatoti atsaucās uz Satversmes tiesas 2001.gada 21.decembra spriedumu. Lieta nav par jaunatklātiem apstākļiem. Noteikumos Nr.114 ir ņemts vērā minētajā Satversmes tiesas spriedumā norādītais attiecībā uz personvārdu atveidi, šī norma par personvārdu atveidi paredz personas piekrišanu kā galveno atveidošanas kritēriju.
1. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmo daļu Administratīvā apgabaltiesa lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

2. Pārbaudījusi un izvērtējusi lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība ir daļēji pamatota un pieteikums ir apmierināms daļā.
3. Pieteicējs pieteikumā lūdz uzlikt pienākumu Pārvaldei pieņemt lēmumu par viņa uzvārda /uzvārds/ atjaunošanu Iedzīvotāju reģistrā, izsniegt viņam jaunu pasi un atlīdzināt morālo kaitējumu. Tā kā lietā nav strīda par to, ka pieteicēja uzvārds Iedzīvotāju reģistrā pirmreizēji tika ierakstīts jau 1992.gadā kā /uzvārds/, bet 1998.gadā tas tika aktualizēts kā /uzvārds 2/, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka konkrētais pieteikums ir jāizskata kā pieteikums par pieteicējam labvēlīga administratīvā akta izdošanu par ziņu par pieteicēja uzvārda aktualizēšanu Iedzīvotāju reģistrā kā /uzvārds/. Apgabaltiesas ieskatā, šīs lietas ietvaros kā atsevišķs prasījums nav jāizskata prasījums par jaunas pases izdošanu

pieteicējam, jo jaunas pasas izdošana ir pašsaprotama, ja Iedzīvotāju reģistrā tiek aktualizētas ziņas par pieteicēja uzvārda rakstību.

4. Pārvalde atteikumu mainīt pieteicēja uzvārda rakstību pamatojusi ar Noteikumu Nr.114 11.2. apakšpunktā noteikto, ka personvārdus raksta saskaņā ar latviešu valodas pareizrakstības noteikumiem un personvārdu atveidē nelieto līdzskaņa /līdzskanis/ dubultojumus. Savukārt pieteicējs uzskata, ka viņa uzvārds ir jāraksta /uzvārds/ tāpēc, ka šāds ir viņa dzimtas uzvārds, šāds uzvārds ir viņa tuviem radniekiem, šādi viņa uzvārds bija rakstīts viņa dzimšanas apliecībā, turklāt tiesību norma, uz kuras pamata 1998.gadā Iedzīvotāju reģistrā tika aktualizētas ziņas par pieteicēja uzvārdu kā /uzvārds 2/, vēlāk tika atzīta par neatbilstošu Satversmei.

Ņemot vērā šos pieteicēja argumentus, apgabaltiesa secina, ka ziņu par pieteicēja uzvārdu aktualizēšana Iedzīvotāju reģistrā bija iespējama noteikumu Nr.114 150.punktā noteiktajā kārtībā. Šī norma noteic, ja personas vārda vai uzvārda rakstība aizskar būtiskas personas intereses, persona var griezties Valsts valodas centrā ar lūgumu atveidot personvārdu latviešu valodā attiecīgās personas intereses mazāk aizskarošā formā.

No minētās normas Administratīvā apgabaltiesa secina, ka konkrētā jautājuma risināšanai pieteicējam bija jāvērsas Valsts valodas centrā, norādot savu interešu aizskārumu un lūdzot sniegt atzinumu par iespēju atveidot viņa uzvārdu kā /uzvārds/. Pieteicējs šādi nav rīkojies. Izvērtējot šos apstākļus, Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka gan iestādes sākotnējā atteikumā, gan Lēmumā ir norādīts, ka pieteicējam jāvērsas nevis Valsts valodas centrā, bet gan Latviešu valodas aģentūrā. Šāda norāde abos lēmumos ietverta, ņemot vērā Ministru kabineta 2012.gada 18.decembra noteikumu Nr.938 „Latviešu valodas aģentūras nolikums” 4. un 5.punktā noteikto aģentūras kompetenci sniegt konsultācijas personvārdu atveidē un identifikācijā un sadarboties ar valsts iestādēm un fiziskām personām. Apgabaltiesa šo Pārvaldes secinājumu uzskata par nepamatotu, jo tai nebija tiesību Ministru kabineta izdotajos Noteikumos Nr.114 noteiktās iestādes vietā konkrētā jautājuma risināšanai pašai izvēlēties kādu citu iestādi. Arī administratīvo tiesu praksē iepriekš ir izskatītas lietas, kurās pārsūdzēti Valsts valodas centra atzinumi, kuros atteikts atveidot personvārdus latviešu valodā citā formā (sk. administratīvās lietas Nr.A420462912 un Nr.A420579912).

No lietas materiāliem izriet, ka Latviešu valodas aģentūra jau 2011.gada 3.jūnijā izskatīja pieteicēja iesniegumu par viņa personvārda rakstību un atbildē Nr.4.5-610 (*lietas 22.lapa*) sniedza tikai viedokli par pieteicēja personvārda rakstību latviešu valodā saskaņā ar pareizrakstības un gramatikas noteikumiem. Apgabaltiesa ņem vērā arī Latviešu valodas aģentūras un Valsts valodas centra vēstulēs (*lietas 66. un 68.-70.lapa*) pirmās instances tiesai norādīto par to kompetenci, izlemjot jautājumu par personvārdu atveidi latviešu valodā.

Ņemot vērā minētos apstākļus, apgabaltiesa secina, ka arī gadījumā, ja pieteicējs 2014.gadā vēlreiz būtu vērsies Valsts valodas centrā ar iesniegumu par viņa uzvārda atveidošanu kā /uzvārds/, ņemot vērā Valsts valodas centra 2011.gada 3.jūnija vēstulē un vēlāk arī tiesai sniegto viedokli, Valsts valodas centrs pieteicēja iesniegumu visticamāk būtu izskatījis tikai no latviešu valodas pareizrakstības un gramatikas viedokļa, bet nebūtu vērtējis pārējos pieteicēja norādītos apstākļus. Līdz ar to apgabaltiesas ieskatā pieteikuma atstāšana bez izskatīšanas sakarā ar lietas ārpusstiesas izskatīšanas kārtības neievērošanu konkrētajā gadījumā nav lietderīga un saprātīga.

5. Līdz ar to tiesai ir jāvērtē, vai ir pamats apmierināt pieteikumu par ziņu par pieteicēja uzvārdu aktualizēšanu Iedzīvotāju reģistrā kā /uzvārds/ saskaņā ar Noteikumu Nr.114 150.punktu. Izvērtējot šo prasījumu, apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas konstatētajiem apstākļiem un izvērtējumam daļā (*sk. šā sprieduma 5.1.-5.8., 5.11. un 5.13.punktu*) un to neatkārtoti. Pirmās instances tiesa kļūdaini secināja, ka tai jāizskata prasījumu par pieteicēja uzvārda reģistrāciju, nevis par tā aktualizāciju, bet pēc būtības minētie tiesas secinājumi, kam apgabaltiesa pievienojas, ir pareizi. Līdz ar to pieteikums daļā par ziņu par pieteicēja uzvārdu aktualizēšanu Iedzīvotāju reģistrā ir apmierināms.

6. Pirmās instances tiesas spriedums daļā par morālā kaitējuma atlīdzinājumu ir pārsūdzēts daļā par 1500 euro morālā kaitējuma atlīdzinājumu. Līdz ar to apgabaltiesa prasījumu par morālā kaitējuma atlīdzinājumu izskata tikai šajā daļā.

Atbilstoši Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 14.panta pirmajai daļai atlīdzinājuma noteikšanai par morālo kaitējumu ir apsverams tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgums, konkrētā aizskāruma smagums, iestādes rīcības tiesiskais un faktiskais pamatojums un motīvi, cietušā rīcība un līdzatbildība, kā arī citi konkrētajā gadījumā būtiski apstākļi.

Izvērtējot aizskarto pieteicēja tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgumu, apgabaltiesa atzīst, ka ir aizskartas nozīmīgas pieteicēja cilvēktiesības, proti, Satversmes 96.pantā ietvertās tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību, jo pieteicēja uzvārds ir viņa privātās dzīves sastāvdaļa – tas norāda uz viņa radniecības saitēm un ir saistīts ar pieteicēja identitāti.

Attiecībā uz konkrēto aizskārumu pieteicējs iesniegumā iestādei (*lietas 13.lapas otra puse*) un arī pieteikumā tiesai norāda, ka ilgstoša viņa uzvārda sagrozīšana radīja viņam milzīgu šoku, neizpratni, pārdzīvojumus, neticību valsts un pašvaldību iestādēm, sarežģījumus ikdienas dzīvē. Cieta visa pieteicēja ģimene, jo arī pieteicēja dēlam dzimšanas apliecībā norādīts uzvārds /uzvārds 2/. Pieteicējs ar dēla māti nav noslēdzis laulību, jo nevēlas, lai viņa laulātās uzvārds tiktu sagrozīts.

Izvērtējot pieteicēja norādītos apstākļus, apgabaltiesa secina, ka pieteicēja rīcība kopš 1998.gada, kad

Iedzīvotāju reģistrā pēc iestādes iniciatīvas tika aktualizēta pieteicēja uzvārda rakstība kā /uzvārds 2/, neliecina par to, ka pieteicēja izpratnē viņa aizskārumu būtu smags. No lietā esošās informācijas izriet, ka pieteicējs Pārvaldes 1998.gada rīcību nav apstrīdējis un pārsūdzējis, pieteicējs nav vērsies iestādē ar iesniegumu par viņa uzvārda citādu rakstību arī pēc Satversmes tiesas 2001.gada 21.decembra sprieduma lietā Nr.2001-04-0103 pieņemšanas. Pieteicējs tikai 2011.gadā pirmo reizi vērsās Pārvaldē ar iesniegumu par viņa uzvārda rakstību (*lietas 80.-81.lapa*), Pārvalde šo pieteicēja iesniegumu pēc piekritības nosūtīja Latviešu valodas aģentūrai (*lietas 82.-83.lapa*), kas savukārt 2011.gada 3.jūnijā sniedza atbildi, ka pieteicēja uzvārds ir rakstāms ar vienu līdzskani /līdzskanis/ (*lietas 22.lapa*). Šo atteikumu pieteicējs neapstrīdēja un nepārsūdzēja. Pēc tam pieteicējs tikai 2014.gada 24.aprīlī, proti, gandrīz trīs gadus pēc dēla /E.R./ dzimšanas, vērsās Pārvaldē ar jaunu iesniegumu par viņa uzvārda rakstību. Pieteicējs norāda, ka viņam morālo kaitējumu radīja tas, ka viņa uzvārds atšķiras no pārējo viņa ģimenes locekļu uzvārdiem, bet tajā pašā laikā pieteicējs neko nedarīja, lai šo situāciju izmanītu. No lietas materiāliem izriet, ka pieteicēja brālim /R.R./ un pieteicēja mātei /I.R./ pases ar uzvārdu /uzvārds/ tika izdotas jau 2005. un 2006.gadā (*lietas 76. un 78.lapa*). Ņemot vērā minēto, apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējs nav izmantojis savas zināšanas, praktiskās iespējas un darījis visu no viņa atkarīgo, lai risinātu jautājumu par viņa uzvārda rakstību Iedzīvotāju reģistrā.

Atbilstoši vienlīdzības principam morālā kaitējuma atlīdzinājuma noteikšanā jāņem vērā arī citos (jo sevišķi – salīdzināmos) gadījumos noteiktā atlīdzinājuma veids un apmērs. Administratīvā apgabaltiesa nekonstatē, ka administratīvo tiesu praksē būtu izskatīta kāda līdzīga lieta, kurā būtu izlemts prasījums par atlīdzinājuma noteikšanu personai, par kuras personvārdu Iedzīvotāju reģistrā ir iekļautas ziņas un šī persona ilgstoši nav risinājusi jautājumu par šo ziņu aktualizāciju sakarā ar būtisku šīs personas interešu aizskārumu.

Pirmās instances tiesas norādītajās lietās Nr.A420613110 un Nr.A42174804 faktiskie apstākļi bija atšķirīgi no izskatāmās lietas, proti, minētajās lietās par prettiesisku tika atzīts iestādes atteikums reģistrēt Iedzīvotāju reģistrā bērna personvārdu un atteikums iekļaut Iedzīvotāju reģistrā ziņas par jaundzimušu bērnu. Savukārt izskatāmajā lietā ziņas par pieteicēju Iedzīvotāju reģistrā bija iekļautas un pats pieteicējs ilgstoši nerisināja jautājumu par šo ziņu aktualizāciju.

Līdz ar to, izvērtējot pieteicēja tiesību aizskāruma būtiskumu, apgabaltiesa uzskata, ka pieteikums par morālā kaitējuma atlīdzinājumu ir noraidāms, bet pirmās instances tiesas spriedums šajā daļā nav pamatots.

7. Tā kā pieteikums ir daļēji apmierināms, no atbildētājas Latvijas Republikas par labu pieteicējam saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu ir piespriežama pieteicēja samaksātā valsts nodeva 28,46 *euro* apmērā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307.pantu, 309.pantu un 126.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

Daļēji apmierināt /U.R./ pieteikumu.

Uzlikt pienākumu Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei viena mēneša laikā no šā sprieduma spēkā stāšanās dienas aktualizēt ziņas par /U.R./, personas kods /personas kods/, uzvārdu Iedzīvotāju reģistrā kā /uzvārds/.

Noraidīt /U.R./ pieteikumu daļā par 1500 *euro* morālā kaitējuma atlīdzinājumu.

Piespriest no Latvijas Republikas par labu /U.R./, personas kods /personas kods/, valsts nodevu 28,46 *euro*.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente
Tiesneses

I.Amona
K.Kalvāne
V.Zommere